

עריכת ברית מילה
לתינוקות ומבוגרים
בחדרי ניתוח
בארץ ובעולם

עלון ברית אבות פרפראות וסיפורים לברית מילה לפי סדר הפרשיות פרשת כי תבא

תשפ"ב

מפעולות הארגון

בדיקת צהבת לתינוקות בבית
במכשיר זהה לבית החולים

עריכת ברית מילה לתינוקות.
ומבוגרים בחדרי ניתוח
בישראל ובמדינת חבר העמים

ניתן להשיג את הספרים
"סדר ליל הברית"
"פניני הברית"
"תפילות ומנהגים לברית"

משרד "ברית אבות"
רחוב דברי חיים 6 ביתר עילית
טלפון: 025022814

המילה התחלה לקיום שאר מצוות

"ושמרת ועשית אותם" פסוק מפרשת השבוע.
ופירש רש"י בת קול מברכתו, הבאת ביכורים
היום תשנה לשנה הבאה, והיינו שהברכה היא
כדוגמת שכר מצווה מצווה, כשם שזכית לקיים
את המצווה בשנה זו כן תזכה להמשיך ולקיים
את המצווה בשנה הבאה גם כן.

ומכאן זה שהציבור נוהגים לברך את הנימול
כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה
ולמעשים טובים הרי זה אינו סתם מליצה אלא
ממש כך מתהווה להיות אצל הנימולים ובפרט
מבוגרים שמלים את עצמם, שמכאן המצווה
שהם מקיימים זה מושך עוד מצוות ומעשים
טובים.

בדידי הוי עשרות עובדות על יהודים בכל
הגילאים שאחרי ברית המילה נפתח להם פתח
גדול לעוד מצוות וכלשון אחד מהם, הברית
שינה לי את החיים, חלקם החליטו לערוך חופה
כשרה, חלקם התחילו להניח תפילין כל יום,
בחורים נכנסו לישיבות ללמוד וכן הלאה,
ואלולא הברית הם לא היו עושים זאת.
ניתן לראות ולהתרגש כמה יהודים זכו אחרי
הברית להתקרב אל הקדוש ברוך הוא ואל
התורה והמצוות, ושמרת ועשית אותם.

המוהל הרב אהרן יוסף קרמר

מהספר פניני הברית

ולקחת מראשית כל פרי האדמה. יש לפרש למה סמך
פרשת הביכורים לפרשת מחיקת עמלק, שהרי אחד מטעמי
הביכורים הוא להורות שיש אלוה אדון ומושל בעליונים
ובתחתונים ולו כל הארץ ולהעיד על זה אנו מביאים
מראשית הפרי שהוא המובחר לפנינו לומר אתה ריבונו של
עולם אדון כל הארץ ואנו כאריסים בשדה שמחוייב להביא
לפני רבו בעל השדה מובחר הפרי וכו' באופן שהבאת
הביכורים הוא קבלת האלהות וגם המילה קבלת האלהות
היא כאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה מו) אמר הקדוש
ברוך הוא לישראל אם אתם מקבלים אלהותי וכו' והנה
עמלק שבא לעקור המילה כאמרו רבותינו ז"ל כנוצר לעיל
כוונתו להכחיש אלהותו וגם היה חותך ערלותיהם של
ישראל שעל ידם קבלת האלהותו כמדובר, לכוונה שיבואו
ישראל חס ושלום לבעוט באלהותו כיון שהיה יכולת ביד
עמלק לשלוט בדבר שעל ידו מקבל אדם אלהותו נמצא
שלא היה בא להלחם לחלוק עם ישראל כשאר האומות כי
אם לחלוק עם הקודשא בריך הוא, וזהו הטעם שצויה
הקדוש ברוך הוא עליו דוקא למחותו מן העולם יותר
משאר אומות והוא מידה כנגד מידה הוא בא לחלוק עם מי
שנקרא אלהים חיים ומלך עולם ימחה מן החיים שלא
ימצא אחד מהם ניכר בין החיים: (סמוכים לעד)

עוד יתכן לפרש באופן אחר בדברי רבותינו ז"ל (בראשית
רבה מז) כשאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם שימול לא ידע מאיזה
מקום עד שלמד הדבר מגזירה שוה נאמרה ערלה באדם
ונאמרה ערלה באילן מה ערלה שבאילן מקום שעושה פירות
וכו' הנה ידוע שעוון עמלק היה שהיה חותך ערלותיהם של
ישראל וזורקן למעלה ואומר להקדוש ברוך הוא טול מה
שבחרת כאמרו רבותינו ז"ל (תנחומא תצא י) עוד ידוע שבעבור
קיום המילה שמים וארץ קיימים שנאמר (ירמיה לג כה) אם
לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתו כאמרו
רבותינו ז"ל (נדרים לב) ואם כן כפי זה בראות אדם עצמו תחת
השמים שהם קיימים בוודאי שיש קיום מצוות מילה בעולם
שאם חס ושלום לא היה מילה לא היה אדם תחת השמים

מהנעשה והנשמע

בשבוע שעבר היינו שלוחי עם ישראל לעשות
2 בריתות למבוגרים במדינת אוקראינה, לילד
בגיל 8 שנים, ונקרא שמו בישראל - מנחם
מנדל, ולמבוגר בגיל 65 ונקרא שמו בישראל -
שלמה אלכסנדר.

שיהיה לזכות עם ישראל

שהיה חוזר העולם לתוהו ובהו, ולכן אמר הקדוש ברוך הוא על כל פנים משני דברים מוכרח שתזכור תמיד עונו של עמלק דמאס במילה חד בהיותך מתחת השמים לא תשכח עונו משום שבראותך עצמך שיש מציאות שמים ואתה תחתיו מוכרח שתזכור שיש מילה בעולם שהרי יש שמים ובכלל זכירה זו שעמלק רצה לבטל המילה שבשבילה יש שמים, דבר שנית שוהיה כי תבא אל הארץ וכו' ולקחת מפרי האדמה שהוא פרי האילן לביכורים מוכרח שתזכור שעמלק מאס ורצה לבטל המילה שנלמד מקומו מגזירה שוה מהאילן מה ערלה שנאמרה באילן מקום שעושה פירות אף ערלה שנאמרה באדם ממקום שעושה פירות כמדובר באופן דמשני דברים שענינך רואות לא תשכח עונו של עמלק שנגע במילה ותתעורר למחותו : (סמוכים לעד)

ועניית ואמרת... ארמי אבד אבי. (כו ה) ואומר ועניית ואמרת וגו'. פירוש לפי שכל אשר יעשה האדם מהטובות בעולם הזה אין די לרצות מלך עליו, צא ולמד ממה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ערכין יז) אם יבא במשפט עם אברהם יצחק ויעקב אינן יכולין לעמוד לפניו, כי מה יצדק אנוש, וכתוב (איוב ד) אם מעושהו יטהר גבר. לזה אמרה תורה שיתן תשובה לה' והתנצלות על אשר לא עשה רצונו יתברך כמצטרך, והוא אומר ועניית ואמרת לפני ה' ארמי אבד אבי, ארמי זה יצר הרע, שהוא רמאי גדול, כאומר (בראשית ג) והנחש היה ערום. שמרמה הבריות לאבדם, והוא אומר אבד אבי. פירוש אדם הראשון, על דרך אומר (ישעיה מג) אביך הראשון חטא. ואבדו, וגרם מיתה לו ולדורות הבאים אחריו, והשריש בכל הנפשות חלק הרע, והוא סוד ערלה הדבוקה באדם מבטן ומהריון : (אור החיים)

ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך. (כו יא) יובן בסיעתא דשמיא לרמוז רמז למצות המילה, כי מילה בגימטריא חמשה פעמים טוב, כי היא טוב לחמשה חלקי הנפש שהם נפש רוח נשמה חיה יחידה, וידוע מ"ש רז"ל (שבת קל) כל מצוה שקבלו אותה ישראל בשמחה עדיין מקיימים אותה בשמחה, והיא מצות המילה ולכן כתוב בה (תהלים קיט) שש אנכי על אמרתך. והנה במילה יהיה המשכת החסדים וידוע כי החסדים שרשם חמשה ולכן מצות המילה עושים בשמחה כי חמשה אותיות שמחה, וז"ש ושמחת בכל הטוב. ה' טוב, זו היא מצות המילה שהיא מספר הפסוק טוב, אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך. היא אשתך, ביתו זו אשתו ששניהם שמחים היום הזה במצוה זו : (מלאך הברית)

עשיתי ככל אשר צויתני השקיפה ממעון קדשך וכו'. (כו יד) פירשו חז"ל שמחתי ושימחתי בו, משמע שזה תכלית המצות, ופירוש שימחתי הוא לגרום שמחה לפניו במרום, זה גמר המצוה לעשות נחת רוח לפניו יתברך שמו שאמר ונעשה מצותו ואז זוכין לברכה, ואמרו חז"ל גדולה מתנת עניים שמהפכת מדת הדין לרחמים דכל השקפה לרעה חוץ מהשקיפה כו', וזאת מדת אברהם אבינו עליו השלום דכתיב ביה וישקף. וכן דרשו חז"ל על המשקוף זה אברהם ע"ש, והיא מדת עין טוב הוא יבורך. ועליו נאמר שומר הברית והחסד לאוהביו. כי אברהם אבינו עליו השלום זכה שניתן לו ברית מילה, והוא היוד שניתן באיש למתק מדת הדין להפך האש לחסד ואור זרוע לצדיק. ובזכות זה ניתן לו הארץ כמו שכתוב וכוונת עמו הברית לתת וכו'. לתת לזרעו פירוש בזכות זרע קודש שנולדו בכח חתימת אות ברית קודש שזה מיתוק הדין והיא בחינת התגברות החסד על הדין כמו שכתוב גבר עלינו חסדו. וכן הוא בארץ ישראל, כי היא על דינא קיימא ולכן אין כל אומה מוכן לארץ ישראל זולת בני ישראל על ידי ברית מילה כמו שכתבתי מזה בפרשת שלח ע"ש, ולכן ניתן הביכורים והמעשרות לבני ישראל לתקן תבואת הארץ בכח המעשר והראשית שהוא בחינת ברית הני"ל, ואז יש שמחה כשנמתק הדין והחסד גובר, וזה הרמז אין אומרים שירה אלא על היין פירוש כשגוברין על מדת הדין, וכן הוא שמחת חתן וכלה על ידי מיתוק הדין ומשוש חתן על כלה כו', וברבינו בחיי כתב דלכך כתיב ממעון קדשך. כי השמחה במעונו לכן הרקיע שנקראת מעון מיוחד לשמחה ע"ש, ולכן השמחה בסוכות אחר גמר המשפט וגבר עלינו חסדו אז השמחה בשלימות וזה גם כן נרמז במ"ש חז"ל משבטלו סנהדרין בטל השיר ע"ש : (שפת אמת)

ושמרת ועשית אותם. (כו טז) ופירש רש"י בת קול מברכתו הבאת בכורים היום, תשנה לשנה הבאה. ופירוש שהברכה היא כדוגמת, שכר מצוה, מצוה. והיינו שכשם שזכית לקיים את המצוה בשנה זו, כן תזכה להמשיך ולקיים את המצוה גם לשנה הבאה, ויש לפרש על פי מה שביאר האמרי אמת, על מה שמברכים את אבי הבן, כשם שנכנס לברית, כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים. שסדר חינוך הבן הוא, תורה ומעשים טובים ואחר כך חופה, ולמה מקדימים כאן חופה למעשים טובים, ופירש שמה שאומרים מעשים טובים, הכוונה על ברית מילה, וכמבואר במדרש אצל משה רבינו, ותרא אותו כי טוב. מלמד שנולד מהול, הרי ש-טוב מרמז על מילה, וזה מה שמברכים את אבי הבן, כשם שנכנס לברית, כן יכנס לתורה. שזהו היסוד של עם ישראל, ולחופה. והיינו שיתחתן ויוליד בנים, ואחר כך ולמעשים טובים. ויעשה לבניו ברית. וכאמור, שכשמקיימים מצוה אחת מזכירים שימשיכו עם המצוה :

ולתתך עליון על כל הגוים. (כו יט) במה שאתם נימולים, ולתתך עליון על כל הגוים. סופי תיבות, כן למל : (חתן דמים)

והיה אם שמוע תשמע. (כח א) זה שאמר הכתוב (שיר השירים ח) לריח שמניך טובים שמן תורק שמך. אמר ר' ינאי ברבי שמעון, הראשונים ריח מצות נתת להם לבני נח שבע עמד אברהם נתת לו מילה ליעקב אבר מן החי כשעמדנו לפני הר סיני נתת לנו מצות כאדם שמערה מפי חבית שמן : (מדרש תנחומא)

ברוך פרי בטןך ופרי אדמתך ופרי בהמתך. במדרש למה הקיש פרי בטן לפרי אדמה לאמר לך מה פרי אדמה צריכה עישור אף פרי בטןך, וזה המילה, שהוא אחד מעשרה שליטים כדאמר (סוף פ"ג דנדרים) ואי דהא פרי בבהמה צריכה גם כן עישור אבל המילה מלבד מצותה הוא תיקון גם לגוף האדם, וכדאמר פרק יוהכ"פ (דף פה:) וכן מאוסה הערלה וכו' (נדרים לא:). וכן פירש בתרומת הדשן (ע"ש סימן רסה) דמשום הכי מיחשב תיקון לשבח משום דכשהוא ערל אסור לסוכו שמן תרומה וכיוצא בזה, והוא תיקון לגוף האדם לבד המצוה, לכן דומה לפרי אדמה ששם המעשר טובל, מה שאין כן במעשר בהמה שאינו טובל, וכן במעשר שרי לנסויי ולבקש שכר כמו שאמרו בחנוני נא, עיין פ"ק דתענית (דף ט), לכן תקנו בברכה על המילה לבקש שכר עליה בשכר זה אל חי צוה להציל ידידות שארינו משחת כו'. ודו"ק: (משך חכמה)

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. (כח ו) אפשר לומר רמז שם. ראשי תיבות שבת מילה, כידוע שב' אותיות נאמנים צריך להיות לבר ישראל ובחול הם תפילין ומילה, ומזה דרשו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו). וראו וכו' כי שם וכו' אלו תפילין שבראש, והענין לדעתי פשוט כי כל המקבל עליו עול תורה והיינו עול מלכות שמים מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ (אבות פ"ג), ובתפילין שמורה קבלת עול מלכותו יתברך עלינו ומילה הוא חותם חתים למלכו של עולם יתברך שמו ובשבת גם כן שבת ומילה כי שבת הוא אות, כי ששת ימים עשה וכו' הוא יתברך קונה שמים וארץ ועל כן ויראו ממך. ואפשר לתת רמז (שמות כ) זכור את יום השבת לקדשו. את. ראשי תיבות אות תפילין, רצה לומר מה שבחול עושה תפילין אות זה יום השבת לקדשו אם מקדש השבת כראוי עושה זה פעולתו תמורת אות של תפילין: (שבט מיהודה)

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך והותירך ה' לטובה בפרי בטןך. יובן בסיעתא דשמיא לפרש ע"ד מ"ש בשם רבינו בחיי ז"ל ששם המיוחד רשום במילה, גם כתבנו בשם הזוה"ק שבזכות המילה אתכנעו שנאיהון דישראל, גם כתבנו בשם הרב עוללות אפרים ז"ל שבזכות המילה נזכה לרבוני הבנים וזה שכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך. במילה ששם המיוחד רשום במילה, ובזה ויראו ממך. כי בזכות המילה נכנעים שונאי ישראל, עוד בזכות המילה תזכה לרבוני הבנים, וזה שכתוב והותירך ה' לטובה בפרי בטןך. ודו"ק: (מלאך הברית)

וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך ויראו ממך והותירך ה' לטובה בפרי בטןך. (כח י-יא) אמרתי כי על ידי מצות המילה נתחתם לעבד השי"ת ואז שם ה' נקרא. על כי הוא מלכו ואדונו בפרטות ועל ידי מצוה זו כל עמי הארץ הגוים וגם המזיקים ואפילו חיות ובהמות יראו כי שם ה' נקרא עליך על ידי המילה כנזכר ויראו ממך. כענין יוסף הצדיק בבית הסוהר ודניאל וחביריו בגובא די אריותא ובכבשן האש, עוד שכר אחר כי כאשר תזכה אל מצוה זו אשר על ידה שם ה' נקרא עליך כנזכר אז תזכה כי והותירך ה' בעולם הזה באריכות ימים וגם בטובה ובעושר רב, גם תזכה לשכר פרי הבטן וראה בנים לבניך וזה שאמר בפרי בטןך: (עץ הדעת טוב לר' חיים ויטאל)

ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען תשכילו את כל אשר תעשון. (כט ח) רמז לברית המילה שנקראת זאת, שנאמר זאת בריתי אשר תשמרו וגו'. והיא גורמת להשכיל: (משלי יג) הנה ישכיל עבדי ירום. סופי תיבות מילה למפרע והבן: (רבינו אפרים פרשת לך לך) סוד ה' ליריאו ובריתו להודיעם. כי ראוי היה שיאמר ליודעיו אבל אמר להודיעם בכוונה שהמילה היא סיבה להשיג אל ידיעת התורה: (זכר דוד בשם בית נאמן)

ימי הילולא של צדיקים בשבוע זה

יום ראשון ט"ו אלול	הרה"ק ר' יעקב קאפיל חסיד ב"ר נחמיה פייבל זצ"ל (תלמיד הבעש"ט). תקמ"ז.
יום רביעי י"ח אלול	הרה"ק ר' יהודה ליווא ב"ר בצלאל זצ"ל (המהר"ל מפראג). שס"ט.
	הג"ר עבדאללה ב"ר אברהם סומך זצ"ל. תרמ"ט.
יום חמישי י"ט אלול	רבינו יעקב מאורלייאנ"ש הי"ד (תלמיד רבינו תם). ד'תתקמ"ט.
ערש"ק כ' אלול	הג"ר יוסף שלמה ב"ר יהודה לייב כהנמן זצ"ל (הפונוביז'ער רב). תשכ"ט.
	הג"ר אליהו ב"ר יעקב לופיאן זצ"ל (משגיח ישיבת כפר חסידים). תש"ל.
	הג"ר משה אריה ב"ר ישראל פריינד זצ"ל (גאב"ד עדה החרדית). תשנ"ו.
שב"ק כי תבא כ"א אלול	הרה"ק ר' יהונתן ב"ר נתן נטע אייבשיץ זצ"ל.

סיפורי צדיקים ליומא דהילולא הרה"ק ר' משה אריה פריינד זצ"ל גאב"ד ירושלים

יש נוהגים לומר בליל הוואכנאכט: וויהפיל נעגיל אויפן דאך אזוי פיהל מלאכים אויף דער וואך, כלומר: בעבר היו גגות הבתים מחוברים בהרבה מסמרים והכוונה שבירכו כמה מסמרים שיש על הגג ככה שומרים מלאכים יהיו בלילה זו של הברית יצחק) הגה"ק רבי משה אריה פריינד זצ"ל גאב"ד ירושלים בא להשתתף בסעודת וואכנאכט אצל הרה"ח ר' מרדכי הערקאוויטש, ושאל אחד מתלמידיו בדרך צחות אולי כאן בירושלים שהבתים בנויים מאבנים ולא מעצים ויתידות כמו בחו"ל שיש לשנות ולומר "וויפיל טראפן וואסער אויפן דאך וכו'" ענה הגאב"ד זצ"ל, מ'זאגט אזוי ווי מיר האבין מקבל געוועהן אינדערהיים פון אונזערע עלטערן, און מ'איז נישט משנה, ממילא דארף מען דא אויך זאגן "וויפיל נעגל אויפן דאך אזופיל מלאכים אויף די וואך" [אומרים כמו שקיבלנו מאבותינו, ואין משנים, ולכן גם כאן יש לומר הנוסח המקובל]: (זקניך ויאמרו לך)

לא וויתר על הסנדקאות

יהודי נאמן מתושבי עיר הקודש ירושלים ת"ו כיבד את מרן הגאב"ד רבי משה אריה פריינד זצוק"ל בסנדקאות בברית מילה שערך לבנו, והרב הצדיק סבר וקיבל, והנה יומיים לפני הברית עלה אבי הבן שוב אל ביתו של הגאב"ד, וביקש מאד להתנצל על בקשתו לסגת מן ההזמנה...היות ואיש אחד הציע לו חמשת אלפים דולר (\$5000) תמורת הסנדקאות, והיות והוא נצרך מאד לממון זה, לכן מבקש הוא מהרב לוותר על הסנדקאות, אמר לו הרמ"א, על מצוות אין ביכולתי לוותר, ואכן ערך הגרמ"א את הסנדקאות בדחילו ורחימו, ופניו נהירות בנהירו עילאה, והיה בשמחה גדולה כל אותה הברית, והנה לאחר שנסתיימה הברית וכבר עלה הגאב"ד לביתו נאווה קודש, שלח את המשמש לקרוא אליו את בעל הברית, כשהגיע אבי הבן העניק לו הרב לתוך ידו חמשת אלפים דולר (\$5000) טבין ותקילין, בהטעימו שאין זה בשכרה של מצוה, שאי אפשר לשער שכר מצוה גדולה זו, רק כדי שלא יחוש שהפסיד כאן כסף... כי בעל השמחה צריך להיות בשמחה! ובדווקא קרא לו לאחר הברית, כדי שיעשה המצוה כראוי לשם שמים, ולא בשביל הרווחת הממון חלילה, ורק אחר כך העניק לו מענק לידה ללא קשר לקיום המצוה: (טיב הזכרונות, מרן הגאב"ד הגרמ"א זצוק"ל)

הכנעת הרבי מטאלנא זצ"ל כשהיה סנדק

מספר בהתרגשות החסיד ר' אהרן יוסף בריזל מחשובי חסידי קרלין שליט"א, זכיתי להיות בברית מילה באולם גדול אשר השתתפו בה כל גדולי עולם רבנים מפורסמים אדמורי"ם חשובים ואישי ציבור, בין הבאים היה גאב"ד ירושלים הרה"צ הישיש מורנו רבי משה אריה פריינד ז"ע וכן הרבי הסבא קדישא מטאלנא ז"ע החלו להקריא את הכיבודים ואנשים ניגשים אחד אחד לפי הזמנתו, ולפתע מכריזים כ"ק האדמו"ר מטאלנא מכובד בסנדקאות עמדתי ליד הרבי מטאלנא וראיתי את חיוורון פניו, הוא מן הסתם לא ידע שבעל הברית הולך לכבדו בכיבוד המיוחד ביותר, הרבי הצדיק והעניו לא ידע מה כאן עושים הוא רץ לעבר הגאב"ד דירושלים ואמר לו בקול רם פשוט אני צריך תיקון על חטאי, ידוע שסנדקאות מכפרת על חטאת נעורים, הרב של ירושלים לא צריך לכל זה ב"ה, הדברים נאמרו בקול רם בשברון לב ובכזה הכנעה שלבות כל הנאספים נמס כמה כוחות נפש יש לו לרבי מטאלנא אשר בורח מן הכבוד עד קצה האחרון עד שמחפש בחביבות יתירה בזיונות אינו ממחר ללכת לכיסא הסנדק אלא ממחר להתנצל בפני ידיו הטוב הרה"צ רבי משה אריה זצ"ל ולהסביר לו שאין כאן ענין של כבוד אלא אדרבה הרב של ירושלים מכובד שאינו צריך כפרה על חטאיו: (אמרתך חייתני)

היו שותפים במצוות המילה
ליהודים "מבוגרים" עולי חבר העמים
שהבריתות נעשים בהדרי ניתוח,
עלות כל ברית 3600 שקלים לשלם לחדר הניתוח
ובזכות זה תראו נחת מכל יוצאי חלציתכם, אמן.

לעילוי נשמת ר' יעקב צבי ב"ר יצחק מאניס ז"ל הולצמן

ברית אבות: רחוב דברי חיים 6 ת.ד. 3044 ביתר עילית טלפון: 025022814

ניתן לתרום בנדריים פלוס על שם ברית אבות